

Ролята на преподавателя и отговорността

Говорейки за отговорност, нека се върнем от самото начало и поставим основата. Ще използвам цитата, с която започна уводната статия:

„Това е толкова изтъркана и изгубила смисъл дума. Хората не знаят какво влагат като я използват. Отговорност – това е просто да можеш да си отговориш кой си, къде си и какво правиш.“

„Да можеш да си отговориш кой си“ – включва ясно познаване на ролята (формална и неформална), позицията (длъжностна характеристика, задължения и отговорности, граници) , както и да си наясно с личния си профил, с елемента си, с това каква е твоята роля по призвание – дали си провокатор, будител, фасилитатор. Ако не сте сигурни кой е вашият педагогически профил, може да го открием и създадем заедно.

Разбирам, че има много структури, в роли, длъжностни характеристики не са уточнени и това създава затруднения. Все пак от тази ситуация има изход. Можем да дадем обратна връзка на отговорните за дефинирането на ролите и задължения (дори в обикновен разговор) какви затруднения създава липсата на такава дефиниция. Можем да подходим проактивно като предложим дефиниране на роли и така да направим първата крачка (понякога липсата на дефинирани роли е въпрос не на нежелание, а на липса на компетентност за дефинирането им).

Не всеки се участва комфортно или дори има желание и може да влезе в ролята на проактивно действащ. Важното е, че когато сме изчерпали всички ходове, на които сме способни, сме дали най-доброто от себе си. И спим спокойно.

„Да можеш да си отговориш къде си“ – каква е системата, структурата, в която работиш, какво позволява, какво не, кои са предизвикателствата. И да не се изкушаваш да демонизираш системата или да прехвърляш на нея цялата отговорност.

„Да можеш да си отговориш какво правиш“ – когато човек е наясно какво

прави, как то отговаря на средата и участниците и какви са ограниченията, тогава знае: дал е най-доброто от себе си и това е достатъчно.

Съзнанието за тези три неща освобождава, дава ни лична сила и успокоява. Може да си взимаме по малко работа за вкъщи, но не е нужда да мислим и да „циклим“ – нека работата си остане в работата.

Едно от най-големите предизвикателства на тези, които работят в сферата на образованието, е именно смазващото чувство, че не правят достатъчно. Чувството, че са отговорни (и може би не се справят) за развитието на млади хора, а така и пряко за бъдещото на общностите, държавата, света.

Да и не. Да, всеки, занимаващ се с образование има „дял“ в тази задача - развитието на млади хора, а така и пряко за бъдещото на общностите, държавата, света. Не, не само един учител е отговорен за развитието на класа от 30 ученика. Първо, защото има 30 други същества със свободна воля и избор, които също са отговорни. Второ, защото този клас съществува в рамките на структура, която подкрепя и ограничава. И трето – родителите, те също са фактор.

До болка познато, но тогава защо има толкова много стрес сред учителите? Макар да има и други фактори, е важно всеки да си даде сметка кой е и колко може да направи, да го направи, а след това да си даде сметка, че наистина е дал най-доброто от себе си. В моя опит това е най-силното антистрес лекарство и източник на удовлетворение и гордост.